

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Nino Sarkisova

Název diplomové práce: Knihovna na Pankráci

Semestr: letní semestr 2023/2024

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Boris Redčenkov / Ing. arch. Vítězslav Danda

Oponent práce: Ing. arch. Jakub Kopecký

Pankrácká pláň prošla během druhé poloviny 20. století a na počátku 21. století překotným vývojem. Situaci výstižně popisuje odstavec věnovaný dílu o pankrácké pláni v rámci podcastu Mluvící objekty, který zní následovně:

„Pankrácké výškové budovy se nachází v takzvaném pentagonu - prostoru ohraničeném pěti ulicemi. V devadesátých letech se jednalo o území lukrativních pozemků. Podoba nových budov, jejich počet a hlavně výška mohla nastavit precedens i pro plánování zbytku města. Zastavění pentagonu bylo celopražskou otázkou, bitevním polem, kde na jedné straně stála památková péče a místní občanská sdružení a na straně druhé architekti a developeři.“

Vliv soukromého developmentu tak dodnes nastavuje směr dalšího vývoje urbanismu a architektury a umístění veřejné budovy do tohoto prostředí může přinést svěží vítr směrem k dalšímu vývoji lokality. Veřejný sektor může nastavit zrcadlo sektoru soukromému a nastítnit budoucí rozvoj zástavby v rámci urbanismu a architektury místa.

Nino se ve svém projektu rozhodla umístit do popisované lokality knihovnu. Od veřejné instituce s odlišnou otevírací dobou, než je tomu u vsudypřítomných kanceláří v okolí si slibuje narušení převažující monofunkce, která má za následek vylidnění pláně ve večerních hodinách a víkendech.

Tomuto záměru rozumím, ačkoliv bojuji s představou, kolik lidí reálně bude knihovnu navštěvovat a zda se jedná o dostačující příliv osob, které by měly místo oživit. Zároveň je nutné podotknout, že poblíž se městská knihovna (ačkoliv daleko menší) nachází. V tomto případě se však jedná o dvě budovy obsahující knihovnu dětskou a druhá studentskou.

O to více se tedy sám sebe ptám, zda je v dostupné vzdálenosti od knihovny dostatečný počet škol, jejichž studenti by dokázali služby a potenciál knihovny na Pankráci využít a zda k tomu postačí její velkorysý budoucí napojení na síť veřejné hromadné dopravy.

Úvodní autorský text hovoří ve značné míře o komunitní funkci knihovny a zároveň se zamýšlí nad rolí knihovny v dnešní době. Částečně zmiňuje digitalizaci a částečně funkci knihovny jako místa, kde dochází k roztřídění informací v současné informačně přehlcené době. Myslím, že je správné uvažovat tímto směrem. Obzvlášť v návaznosti na výše zmíněnou obavu týkající se počtu lidí navštěvujících knihovnu.

Nino se rozhodla knihovnu rozdělit na dvě budovy propojené pouze v podzemí. Kromě oddělení funkčních částí knihovny mi však není zcela zřejmé, proč se k danému kroku rozhodla. V jedné z analýz je znázorněn pohyb pěších územím. Čekal bych například, že tyto organické křivky budou do návrhu otisknuty výrazněji. V souvislosti s výše uvedeným bych ocenil hlubší popis hledání hmoty v tak neukotveném území. Nenacházím tak odpovědi na otázky: proč je knihovna rozdělena na 2 nadzemní objekty, z jakého důvodu jsou budovy tvarovány tímto způsobem, co stojí za rozhodnutím zůstat vzhledem k ostatním výškovým budovám v nižší výškové hladině atp.

Podobné otázky mě pak napadají v souvislosti s vnějším vzhledem knihovny. Odlišnost funkce i zcela jiný provozovatel, než je v okolí zvykem by si možná zasloužil zdůraznit i v rámci řešení fasády. Nino se však rozhodla pro vzhled domu na první pohled připomínající okolní kancelářské budovy s odůvodněním, aby dům výrazově zapadl do okolí. I v tomto případě si umím představit daleko detailnější testování možností, jak ke zmíněnému tématu přistoupit.

Dispoziční řešení budovy však skýtá hned celou řadu otázek a řešení, vyžadujících komentář. Jako zásadní se mi zdá rozhodnutí vytvořit 2 terénní schodiště směřující do 1.PP mezi budovami. Schodiště v tomto místě však nepřináší potřebnou přidanou hodnotu – naopak znepříjemňují prostupnost územím.

Vytvoření 2 objektů spojených krčkem v 1.PP je spojeno s rozhodnutím umístit do zmíněného 1.PP také konferenční sál, počítačovou místnost a další servisní funkce. Kvůli tomu se však podlaží obsahující parkoviště dostává do 2.PP a generuje tak nepřiměřeně dlouhou příjezdovou rampu přetínající značnou část území, které se v budoucnu může výrazně proměnit. Zároveň si umím představit, že v rámci akademické práce je možné zpochybnit potřebný počet parkovacích míst s odkazem na plánované napojení řešené lokality na systém MHD. Rád bych se tak zeptal, zda autorka nezvažovala umístit zmíněné funkce (kromě parkoviště) nad úroveň terénu?

Při pohledu na řez nelze přehlédnout velkorysou konstrukční výšku 1.NP (v případě obou budov) a 4.NP (v případě studentské knihovny). Rozumím snaze získat v rámci knihovny velkorysý převýšený prostor. Otázkou je, zda zvolené řešení je adekvátní odpovědí na tuto potřebu. Co mě však mrzí je umístění jediné kavárny až do 2.NP. Přicházíme tak o možnost rozšířit provoz kavárny do exteriéru a zároveň tak přitáhnout pozornost potenciálních návštěvníků knihovny.

Budova je místy široká i přes 20 m, což má za následek absenci přirozeného osvětlení uprostřed dispozice. Nabízí se tak umístit zde veškeré servisní místnosti, včetně únikových schodišť. Výsledkem by pak mohlo být umístění regálů s knihami, čtenářských koutků a dalších prostor pro návštěvníky podél fasád s přirozeným osvětlením.

V tomto kontextu stojí za povšimnutí řešení vertikální komunikace. Dvě schodiště umístěná hned u sebe jsou zbytečná. Pohyb zaměstnanců a návštěvníků lze jistě oddělit mnoha jinými způsoby (např. díky instalaci více výtahů menších rozměrů, či použitím zaměstnaneckých čipů atp.). Stejně tak by díky umístění únikového schodiště doprostřed dispozice byla zkrácena úniková požární cesta a odpadla by potřeba dvou únikových schodišť na krajích budovy.

Jako další otázky se pak nabízí, co stálo za rozhodnutím realizovat vegetační střechu pouze na jedné budově, zda by nebylo vhodné rozmístit v budovách více regálů s knížkami, podle čeho byl zvolen půdorysný tvar parkoviště, proč jsou denní místnosti pro zaměstnance umístěny uprostřed dispozice bez přístupu přirozeného světla atp.?

Na závěr si dovoluji konstatovat, že samotné zpracování dokumentace zrcadlí nedotaženost projektu. Výkresy jsou špatně čitelné, výškové kóty bez popisu podlaží, nejvyšší kóta se nevztahuje k žádné části konstrukce, situace neobsahuje celou řadu podstatných informací a na vizualizacích chybí výstupy na střechu.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou "E".

Ing. arch. Jakub Kopecký
V Praze 05.6.2023